

динъ неимовѣрно разшири кръга на училища-та си. Той схзна своя-та нужда: въ наука и знание, той си отгадаваше единъ честитъ животъ и знатна бѣднина. Това свое схзнание, той бѣ придобилъ отъ голѣма нужда и дълговѣченъ опитъ, и въ невинность-та си той повика свои-тѣ синове отъ поле-то, та ги прѣдаде на рѣце-тѣ на свои-тѣ народни възродители. Народа ни стори, така да рѣчемъ, всичко за кое-то са е схзнавалъ, че е билъ длъженъ да стори; оставаше сега да очаква желаемий плодъ. Но безъ собствена наша книжина, народни-тѣ ни училища не можаха да иматъ здрава основа; всичко това не стоеше схзидано на народна земя. Народни-тѣ учители, както и до сега, нѣмаха отдѣ да черпятъ потрѣбна-та храна за развитие на гладний-тѣ юношески умъ. Освѣнъ вѣколко — то криво-лѣво прѣведени учебници, учителя нѣмаше на народний ни языкъ никакви други учени списания за да почерпа потрѣбна-та наука, както за себе, тѣй и за ученици-тѣ си. Слѣдствие на това бѣше че тѣ прибѣнаха до чужда-та литература. За малко време въ наши-тѣ училища са изработиха много книги прѣведени, нарѣдени, схбрани и на рѣдко схставени съ една дума, за насъ бѣше почти всичко пришито и далечъ да отговори на народни-тѣ ни нужди, на народно-то ни слово. Това че бѣше тѣй, наскоро са доказа отъ незрѣлий плодъ, кого-то наши-тѣ училища дадоха много несхразмѣрно съ жертви-тѣ сторени отъ народа ни. Но отъ друга страна като земемъ въ внимание време-то, и народно-то ни положение, всичко това може, ако не да унищожи, а то поне да ни облекчи отъ обвинение-то за минало-то; за до сега нека си кажемъ, че така ни е било наложено отъ досегашни-тѣ обстоятелства да сторимъ.

Нашата дума тукъ не е вече за минало-то, ние искахме да отворимъ вопросъ-тѣ: за на прѣдъ какво трѣбва и какво сме длъжни да сторимъ за да са тури здрава основа на народно-то наше умствено развитие и нравственъ на прѣдакъ чрѣзъ собствени наши умствени произведения, схобразно съ народни-тѣ наши трѣбования и съ духа на вѣка, въ кого-то живѣемъ. Като прѣдлагаме този вопросъ, ние имаме прѣдъ очи, че наши-тѣ учени щѣтъ са завземъ за сериозно размисление за да са разгледа той въ всичка-та си важность и да му са отговори въ всестранна-та му пълнота. А ние отъ своя страна оставяме за въ идущий календаръ да направимъ по сили-тѣ си наши-тѣ възрѣния и забелѣжки.